

DUBBELINTERVIEW | Jetta Klijnsma, staatssecretaris en Nik van Hoogstraten, gehandicapte

‘Ik ben niet zo beperkt dat ik niks snap, ik wil werk!’

Allebei mankeren ze iets, maar allebei weigeren ze zich erbij neer te leggen.

Nik van Hoogstraten gaat in gesprek met staatssecretaris Jetta Klijnsma over de moeizame zoektocht naar werk voor jongeren met een handicap. ‘Wat is mijn rol in deze maatschappij?’

DEBORAH JONGEJAN

Denk niet dat het er zachtzinnig aan toe gaat, tijdens het gesprek in de werkkamer van Klijnsma op het ministerie van Sociale Zaken. De 25-jarige Nik van Hoogstraten vloekt soms van frustratie en toont zijn handen, die trillen van woede.

„Ik wil zo graag werken, ik heb talent en een grote drive. Maar ik val voortdurend tussen wal en schip. Ik ben niet zo beperkt dat ik niks snap, maar ik kan ook niet helemaal meedraaien. Ik word daar intens verdrietig van. Waar hoor ik thuis? Wat is mijn rol in deze maatschappij? Waar kan ik terecht?” Voor Nik zou het eigenlijk geen probleem moeten zijn om een baan te vinden. Hij heeft een cv vol met vrijwilligerswerk in de jeugdzorg en pagina's vol aanbevelingen van referenties. Hij is vindingrijk, ambitieus en kan zichzelf goed presenteren. Alleen zien werkgevers dit allemaal niet, evenmin als uitkeringsinstantie UWV. Die zien: hersenletsel, epilepsie en dyslexie. Als peuter had hij een hersenvliesontsteking, waardoor hij hersenbeschadiging opliep.

Met hulp van een vriend schreef hij een brief met zijn noodkreet aan onder anderen Klijnsma en het AD. Nu zit hij tegenover de vrouw die het als haar politieke missie beschouwt om 125.000 jongeren met een beperking aan een baan te helpen. Als mensen met een Wajong-uitkering, zoals Nik, kunnen werken, moeten ze de arbeidsmarkt op. Ze worden gekort op hun uitkering. Gemeenten moeten hen aan een baan helpen en meteen miljoenen overheidsgeld besparen. Maar de praktijk is weerbarstiger.

Nik: „Ik wil leren, ik wil me ontwikkelen, ik wil alles eruit halen wat erin zit. Maar scholen nemen me niet aan, omdat ik dyslectisch ben. Mijn passie is met mensen werken, maar de zorg zegt: je moet ook medicijnen kunnen geven en verslagen schrijven. Dat gaat niet. Ook willen werkgevers me niet aannemen vanwege verzekeringen.”

Klijnsma: „Ik herken veel van wat je zegt. Ik ben geboren met spastische benen, daarvoor word je door de samenleving anders bejegend. Voor jou is het moeilijker, want aan jou zie je niks.”

N: „Ik vind het frustrerend dat je vrijwillig alles kunt doen, maar dat zodra ik een baan wil, het niet lukt. Ik loop 8 jaar lang vrijwilligerswerk te doen. Die ervaring wil ik nu inzetten voor een carrière. Hoe gaan we dat doen in dit land? Help mij.”

K: „Die hartenkreet hoor ik niet alleen van jou. Daarom is het belangrijk dat we hier zitten. We zeggen tegen werkgevers: luister

▲ **Jetta Klijnsma is het helemaal met Nik van Hoogstraten eens, die zegt dat niemand zijn hand hoeft vast te houden. ‘We moeten ons afvragen welk werk bij jou past,’ zegt Klijnsma.**

FOTO FRANK JANSEN

‘Ik stop met boos zijn. Ik ga mijn handicap omzetten in mijn talent’

eens, er zijn mensen zoals Nik en Jetta. Die hebben net even iets extra's nodig op de werkvloer. Bij jou moet je er rekening mee houden dat je soms afwezig bent door je epilepsie. We hebben nu geregeld dat de werkgever met gemeenschapsgeld de werkplek kan aanpassen. Ook is er een no-risk-polis die de financiële risico's afdicht.”

N: „Uw ideeën zijn prachtig, maar ik merk daar niets van bij het UWV. Ze zeggen dat ze aan regeltjes vastzitten, maar kijk nou eens naar een individu. Stap het kantoor uit en kijk wat ik allemaal kan en doe. De benadering is erg onpersoonlijk en ik krijg brieven waar je bang van wordt.”

K: „Jij bent te goeder trouw, maar we moeten wel voorkomen dat er fraude wordt gepleegd.”

N: „Mijn conclusie: wees allemaal wat liever voor elkaar!”

Boete voor werkgevers

Staatssecretaris Klijnsma verdedigt vandaag in de Eerste Kamer haar quotumwet. Werkgevers moeten 125.000 banen realiseren voor mensen met een handicap of andere beperking. 100.000 in het bedrijfsleven en de rest bij de overheid. Als ze zich niet aan die afspraak houden, krijgen bedrijven van 25 werknemers of meer een boete van 5000 euro per niet-ingevulde werkplek. Als de senaat instemt, kijkt Klijnsma volgend jaar of het aantal banen op schema ligt. Zo niet, dan heeft ze de quotumwet met de boetes als stok achter de deur.

K: „Jongen, dat is me uit het hart gegrepen. De afgelopen 20 jaar hebben we de samenleving steeds inclusiever gemaakt. We hebben stoepen afgeschuind voor rolstoelen, geleidehonden opgeleid voor blinden, ringleidingen en liften gekregen in openbare gebouwen – allemaal om mensen mee te laten doen. De allermoeilijkste groep, Nik, is die van jou. De mensen aan wie je de aandoening niet kunt afzien. De samenleving vindt het moeilijk om jou in een hokje te plaatsen.”

N: „Gooi het in de Tweede Kamer: zeg dat mensen zoals ik hetzelfde hebben als u.”

Klijnsma, met stemverheffing: „Jongen, dat doe ik ook! Dit drijft me enorm. Er zijn gelukkig veel meer mensen zoals jij, die zeggen: ‘Nou is het welletjes.’ Mensen met een beperking hebben zich geëmancipeerd en eisen dat ze meedoen.”

N: „Ik ben het inderdaad gewoon zat. Maar ik heb besloten dat ik stop met boos zijn. Ik ga mijn handicap omzetten in mijn talent.”

Klijnsma kijkt naar haar arm. „Ik krijg er gewoon kippenvel van. Wat fantastisch mooi wat je zegt. Dat je niet vanuit frustratie handelt, dat is een goede binnenkomer. Daarom is het ook goed dat je een afspraak hebt gemaakt met de wethouder in Den Bosch, want hij kent de werkgevers in de regio. Het UWV en de gemeente moeten je gaan helpen om een werkgever te vinden. Niet naar vacatures kijken, maar de vraag stellen welke werkzaamheden bij jou passen. Het goede nieuws is dat we hebben afgesproken dat er 125.000 banen bij moeten komen.”

N: „Ik wil het zo veel mogelijk zelf doen. Ik wil best hulp van het UWV, maar het moet niet zo zijn dat ik een stempel krijg opgedrukt. Niemand hoeft mijn handje vast te houden. Daar heb ik helemaal geen behoefte aan. Ik wil doelen en deadlines.”

K: „Ik wil nog twee dingen kwijt. Neem nou van mij aan: hulp is nooit verkeerd. Een mens kan het niet helemaal alleen, Nik, nooit. Twee: Ik krijg heel vaak te horen, Jetta *dream on*. De Nikken van deze wereld moeten maar even wachten, want het is crisis en er is al zo veel werkloosheid. Maar het is nooit het juiste moment om deze mensen aan boord te halen. Dat pikken we gewoon niet meer, jij en ik. Die mensen moeten nu eens een keer voorrang krijgen.”

Klijnsma slaat met haar hand op tafel. „We laten jou niet nog 10 jaar buiten staan, Nik, dat doen we gewoon niet meer.”